

Veiledning og tilleggsoppgaver til kapittel 1 i Her bor vi 1

Generelt om kapittel 1 *Hvor kommer du fra?*

I dette kapittelet innføres noen hilsningsfraser som deltakerne kan praktisere i samtale med hverandre i klassen. De kan videre sitte sammen i små grupper og vise hverandre på kartet på side 10–11 hvor de kommer fra. Læreren kan eventuelt ha et mer detaljert kart i klassen der alle kan vise og fortelle hvor de kommer fra.

Når de har snakket med hverandre i klassen, kan dialogene i tekstboka leses og framføres. Deretter kan elevene lage flere dialoger etter mønster fra dialogene i boka og framføre dem i klassen. Man kan for eksempel la to og to personer fra side 12 hilse på hverandre.

Oppgave 17 Flere ord

Denne typen oppgave avslutter hvert kapittel. Her er det meningen at elevene skal skrive av det ordet som står. Slik får de skrivetrening samtidig som de utvider vokabularet. Senere kan læreren dele ut kopi av bildene uten tekst og la elevene gjenta ordene både skriftlig og muntlig

Grammatikk

Det kan være lurt å passe på å få spørsmålene riktig formulert fra begynnelsen. Feil ordstilling i spørsmål er noe som ellers ofte henger igjen. Her er det spørresetninger med spørreord som introduseres.

For mange er det også en utfordring å holde fra hverandre *han* og *hun*. Mange språk skiller ikke mellom ulike kjønn i 3. person entall, slik at kursdeltakerne kan være vant til å bruke samme pronomen om mannlige og kvinnelige personer, kanskje også om ting. Flere språk har ett eller to pronomen, der vi har fire; *hun*, *han*, *den*, *det*. Vi har et skille mellom naturlig kjønn når det gjelder mennesker. Mens når det gjelder ting, går skillet mellom grammatiske kjønn (*den* for hunkjønnsord og hankjønnsord, og *det* for intetkjønnsord).

Substantivenes kjønn og artikkel er det ikke gjort noe vesen av foreløpig. Kanskje man kan nøye seg med å si at noen ord får *ei*, og noen *en* og *et* foran.

Uttale

Også uttalen av *hun* og *han* kan være vanskelig. U-en i *hun* og de andre ordene med *u* i dette kapittelet, ligger langt foran i munnen, mens mange vil uttale *u* som *o*, som ligger lenger bak i munnhulen. Den norske *h*-en faller også vanskelig for mange. Noen har en tendens til å sløyfe den, mens mange vil lage denne lyden for langt bak i munnen eller i halsen, slik at den blir kraftigere enn en norsk *h*. Vi lager *h*-en ganske langt fremme i munnen som en lett pustelyd.

Når det gjelder uttale, anbefales det også å få de aktuelle stedsnavnene så riktig som mulig fra begynnelsen. Den norske måten å si utenlandske navn på, er tross alt den de kommer lengst med når de skal kommunisere og gi opplysninger her i landet.

Som **ekstraaktivitet** kan man dele klassen inn i grupper på 3–4 personer. Hver gruppe får et ark med en bokstav for eksempel *E* og *S* og *I*. Gruppen skal så finne så mange land som mulig som begynner på den bokstaven. Etterpå leser de opp i klassen. Da kan man få presisert den norske uttalen av en del navn.

Staving

Deltakerne vil ubønhørlig komme i situasjoner der de får behov for å stave navnet sitt, kanskje også adressen og navnene til familiemedlemmer. Så man kan vel like godt hoppe i det! Elevene kan sitte i par eller små grupper og spørre hverandre om hvordan de staver navnet. Den som spør, noterer så godt *hun/han* kan, og man vil raskt kunne se nødvendigheten av å uttale og oppfatte lydene riktig.

Både i lytteøvelsene og i de interaktive øvelsene på nettet er det treningsoppgaver i staving. Man kan også stadig legge inn staving av egne eller fiktive navn som en del av øvelsene i klasserommet.

Kommentarer til diskusjonsoppgavene

Samtalene i dette kapittelet dreier seg hovedsakelig om kursdeltakernes bakgrunn.

Bildene på side 17 kan gi mulighet for å snakke om andre mennesker; Hvor tror deltakerne at personene kommer fra? Hva sier personene? Hvor er det vanlig å hilse på denne måten? Hvordan er det vanlig å hilse der elevene kommer fra? Dette kan demonstreres uten at man trenger så mange ord.

Dersom deltakerne har litt vokabular ut over det som finnes i kapittelet, kan man kanskje også få fram om for eksempel kjønn og alder spiller noen rolle i hilsningsritualer.

Kommentarer til tilleggsoppgavene

Om oppgave 1.1 og 1.2 Samtaler

Her er det forslag til samtaler mellom fiktive personer.

Den første er en muntlig øvelse, mens de etterfølgende er tenkt utført slik at den ene skal skrive ned opplysningene fra den andre. Det innebærer at man må snakke tydelig, og at man skal kunne stave navn der det er nødvendig.

Om oppgave 1.3 Vokabular

Dette er en kopi av strektegningene på side 21. Etter at elevene har skrevet av ordene i oppgave 17, kan læreren komme tilbake noe senere til de samme ordene uten tekst, og la elevene sitte sammen og prøve å huske ordene.

Om oppgave 1.4 Uttale

Norsk har mange vokaler, og noen av dem er både ukjente og vanskelige for mange av kursdeltakerne. Man kan skrive vokalene på tavla eller lage et lysark og øve spesielt på dem.

Man kan også lage et lysark av noen av ordene fra 1. kapittel pluss en del stedsnavn og trene på riktig uttale. Når det gjelder *o*, er det tatt med eksempler både på *o*-lyden (Polen) og *å*-lyden (Norge). *Kongo* inneholder to ulike uttaler av *o*.

Om oppgave 1.5 Rollespill. Staving

A og B sitter sammen. Den ene har en lapp med tre navn. Den andre har en lapp med tre varianter av samme navn. Ved å spørre hvordan navnet staves skal man finne fram til riktig variant.

En variant kan være at læreren skriver lapper med et navn på hver (helst enkle navn) og gi det til forskjellige deltakere i klassen. Læreren spør så de utvalgte hva han/hun heter (peker på lappen for å tydeliggjøre at det er dette navnet som gjelder) og ber dem stave det. Dette kan også gjøres som gruppearbeid der deltakerne skriver lapper til hverandre.

1.1 Lag samtale mellom:

Pablo Doria
fra Bolivia i Sør-Amerika

og

Livia Berna
fra Libya
i Nord-Afrika

1.2 Hva heter du?

Person 2 skriver opplysninger fra person 1 og forteller dem videre muntlig.

A

Person 1

Du heter Per Jensen
og kommer fra Bodø.

Person 2

Navn: _____

Kommer fra: _____

B

Person 1

Du heter Anne Ryen
og kommer fra Haugesund.

Person 2

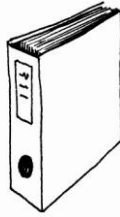
Navn: _____

Kommer fra: _____

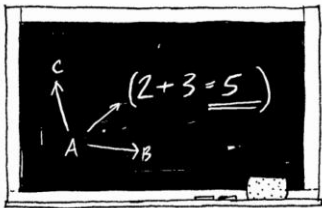
1.3 Flere ord

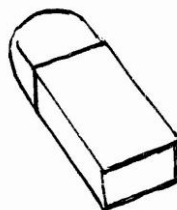

1.4 Uttale

a	e	i	o	u	y	æ	ø	å
----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

a	Asia	Afrika	Amerika	Afghanistan
o	bok	Hvor	Polen	Somalia
	også	Norge	Kongo	
u	du	hun	Sudan	Russland
h	han	hun	heter	
hv	hva	hvor	hvem	hvordan
eu/au	Europa		Australia	

1.5 Rollespill. Staving

1

A

B spør: Hva heter hun?

A svarer: **a** Unni   **b** Cathrine   **c** Mira

B

Sett kryss.

Hva heter hun?

	☐ Unni		☐ Kathrine		☐ Mira
a	☐ Onni	b	☐ Catrina	c	☐ Myra
	☐ Unny		☐ Cathrine		☐ Mirah

2

B

A spør: Hva heter han?

B svarer: **d** Ole   **e** Mahmod   **f** Veli

A

Sett kryss.

Hva heter han?

	☐ Ule		☐ Mahmod		☐ Beli
d	☐ Olle	e	☐ Mahmud	f	☐ Bely
	☐ Ole		☐ Mehmod		☐ Veli